

SČÍTÁNÍ OBYVATELSTVA

KATEŘINA MERČÁKOVÁ; 498881

PETR ONDROUŠEK; 498423

POČÁTKY

- **Babyloňané**

- sčítání počtu lidí, dobytka, medu, mléka, másla, vlny, zeleniny

- **Bible**

- několikrát zmíněno sčítání lidí

- **Perská říše**

- vzniklo za účelem přidělení pozemků a placení daní

- **Maurijská říše**

- populační, hospodářské i zemědělské sčítání

- **Starověký Řím**

- sčítání vzniklo kvůli daním; census (lat. censere = odhadovat)

- **Anglie**

- Domesday Book - seznam panství a obcí s počty domů a hospodářství, který vznikl za účelem zdanění získané půdy

NOVODOBÉ SČÍTÁNÍ

EVROPA

1686: zavedeny rejstříky obyvatelstva ve Švédsku

1748: Prusko

1801: Francie a Anglie

1853: první mezinárodní statistický kongres v Bruselu

RAJSKÉ ZEMĚ

„Předchůdci“ sčítání obyvatel

1651: soupis obyvatel podle víry; za vlády Ferdinanda III.

1702: „solní sčítání“ neboli sčítání konzumentů soli

První konskripce

1753: nařízení farnostem o pořizování seznamu farníků

1754: Marie Terezie provedla první soupis obyvatel svého druhu v Evropě

Leden 1754: soupis „tamtéž se nalézajících duší“ na všech panství

Únor 1754: nařízení i pro faráře

Březen 1754: sčítání domů

• Součty měly být poslány do Vídně

1754: konskripcí zjištěný (ne zcela přesně) počet obyvatel v Čechách - 3 012 134 osob

1761: každoroční sčítání lidí

- Vrchnost ani církve nedělaly soupisy zodpovědně

1770: sčítat lid začala i armáda, ale šlo jim především o bojeschopné muže

1770: 4,172 milionu obyvatel, následoval hladomor (1771 -1772), a jen v Čechách umřela desetina populace

1770: zákaz změny příjmení a zavedení číslování domů

SČÍTÁNÍ
V
ČESKÝCH ZEMÍCH

80. léta 18. stol.: každé panství (později každá obec) mělo za povinnost vést tzv. populační knihu
Sčítání (do r. 1830) byla prováděna na základě záznamů z těchto knih.

Konec 18. stol.: Čechy - 3,165 milionu obyvatel
Morava a Slezsko - 1,743 milionu obyvatel

1830: opět zavedeny pochůzky osob provádějících soupis od domu k domu

1851: podle bilance narozených a zemřelých

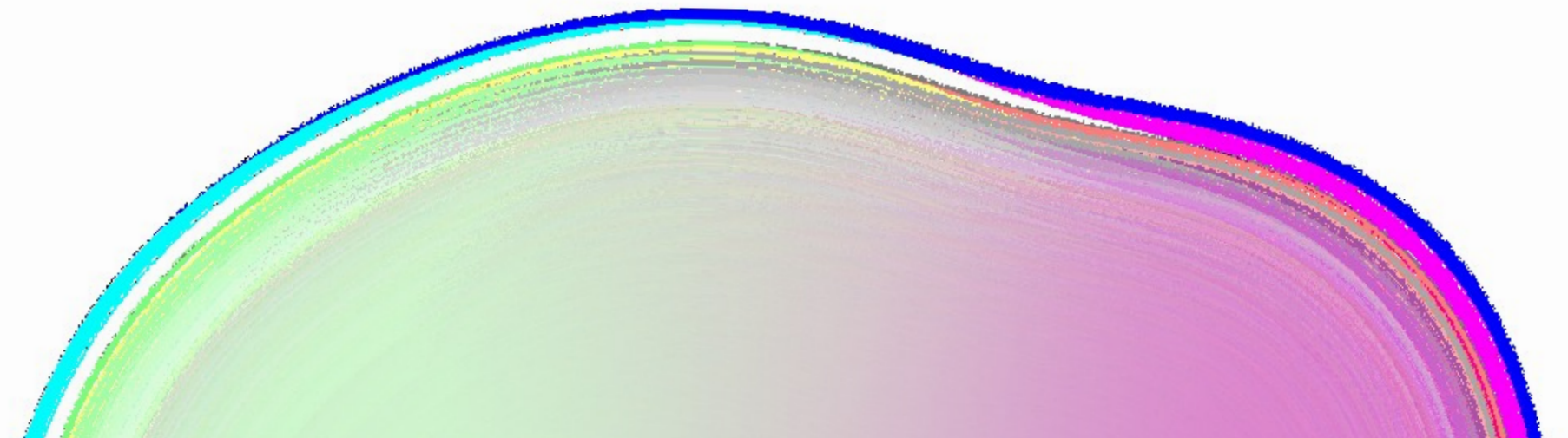
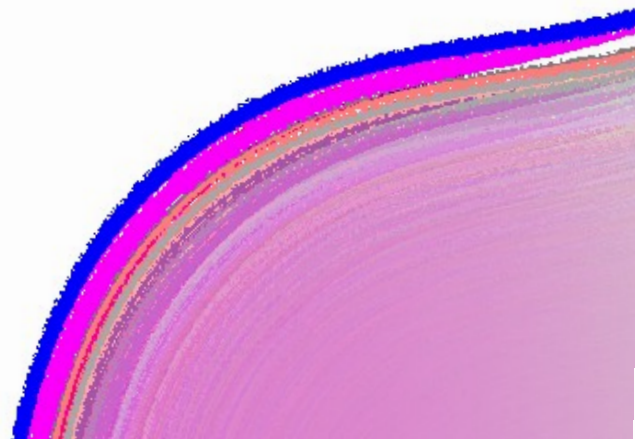
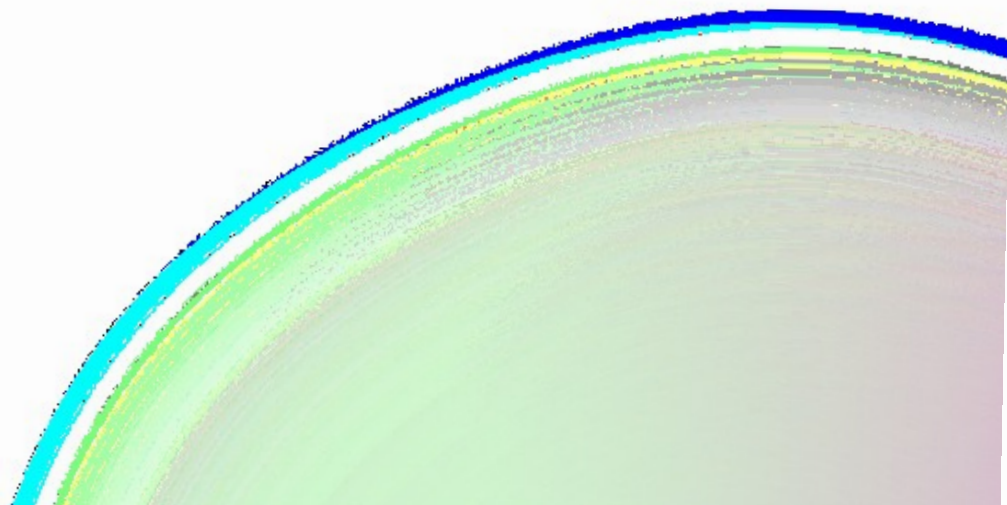
SČÍTÁNÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH

KDE HLEDAT?

Archivy

- Rakouský státní archiv v
- ve Všeobecném správn
většina originálních mat
chiv)
  - Národní archiv v Praze
- soupisy obyvatel podle víry, solní seznamy
- + digitalizované verze archivů:
- Plzeň, Třeboň, Litoměřice

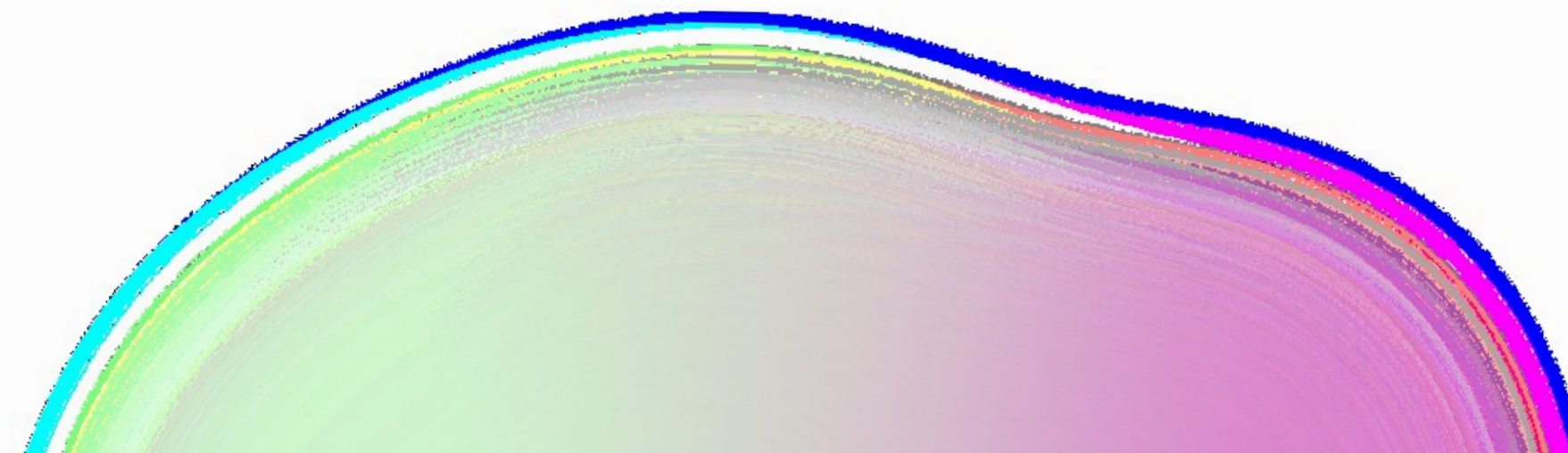
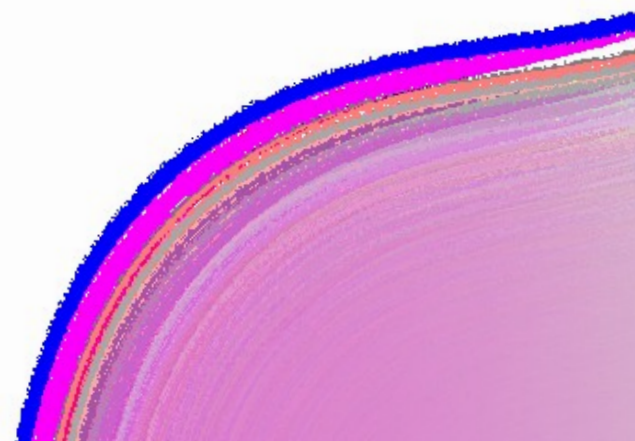
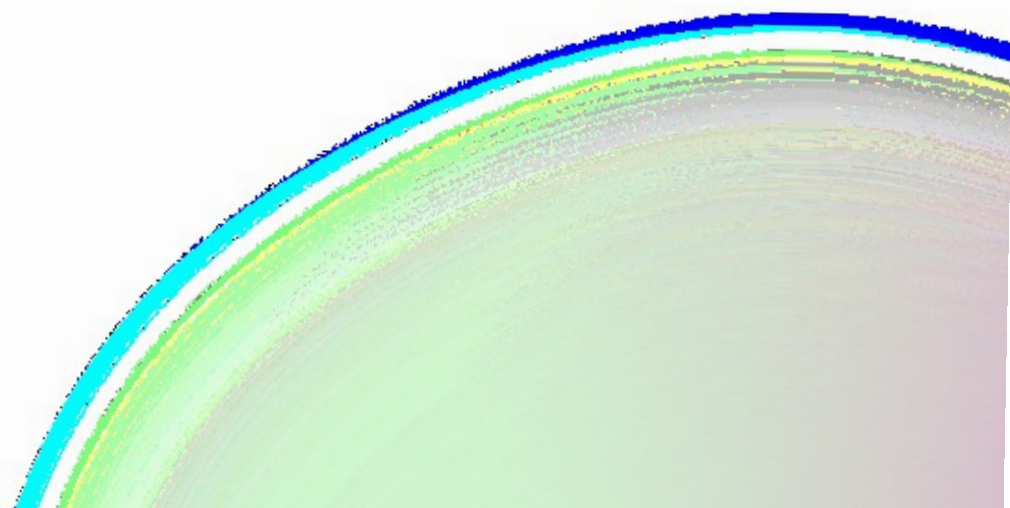

DIGITALIZOVANÁ SČÍTÁNÍ LIDU

- http://www.portarontium.eu/searching/all?searchn_api_views_fulltext_1=&search_api_views_fulltext_2=s%C4%8D%C3%ADt%C3%A1n%C3%AD%20lidu&search_api_aggregation_3=&field_doc_dates_field_doc_dates_from=
- <https://icar-us.eu/cooperation/online-portals/monasterium-net/digital-infrastructure/#>
- https://digi.ceskearchivy.cz/scitani_lidu
- <http://vademecum.soalitomerice.cz/vademecum/>

EDICE

ameny byly vydány tiskem roku 1909.

- Poté vydány v edici Františkem Dvořáčkem, později Václavem Sekerou

Dvořáček, František: *Soupisy obyvatelstva v Čechách, na Moravě a ve Slezsku v letech 1754-1921*. Praha 1926.

Sekera, Václav: *Obyvatelstvo v českých zemích v letech 1754 až 1918*. Díl I. 1754-1865, Díl II. Praha 1978-1983.

Literatura:

Kárníková, Ludmila: *Vývoj obyvatelstva v českých zemích 1754-1914*. Praha 1965.

- **Sčítání konzumentů soli**

- výzkum počtu obyvatel dané země, lidnatost jednotlivých regionů, evidence židovského obyvatelstva a jeho rozmístění, výpověď o ekonomickém zatížení jednotlivých regionů

- **Konskripce**

- zjištění základních demografických údajů o populaci země, v níž bylo sčítání prováděno

**MOŽNOST
VYUŽITÍ PRAMENŮ**

Použitá literatura

- Borovský, Tomáš - Fasora, Lukáš - Chocholáč, Bronislav - Malý, Tomáš - Nečasová, Denisa - Němec, Jiří - Wihoda, Martin: *Úvod do studia dějepisu. 2. díl.* Brno 2014.
- Fialová, Ludmila - Horská, Pavla - Kučera, Milan - Maur, Eduard - Musil, Jiří - Stloukal, Milan: *Dějiny obyvatelstva českých zemí.* Praha 1996.
- Nekvapil, Ladislav – Nekvapil Jirásková, Šárka: *Prameny pro výzkum sociálních a náboženských dějin českého venkova v raném novověku* (výukový text). Pardubice 2013.
- Pekař, Josef: *Prvé sčítání obyvatelstva v Čechách.* Český časopis historický 20, 1914, č. 3, s. 330-333.

**DĚKUJEME
ZA
POZORNOST!**
